MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MIGRAČNÝ ÚRAD MV SR
Odbor dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce

SÝRIA

Povinná vojenská služba

Marec 2021

Klauzula o výhrade k zdrojom a informáciám

Táto správa bola spracovaná v súlade s Usmernením riaditeľa migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (MV SR), ktorým sa upravuje postup pri spracovaní informácií o krajine pôvodu žiadateľov o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky a vzájomná spolupráca medzi odbormi z decembra 2018.

V správe boli použité starostlivo vybrané zdroje v súčasnosti dostupné odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce (ODZS). Informácie o každom použitom zdroji sú v správe uvedené formou odkazu v poznámke pod čiarou. Informácie o krajine pôvodu obsiahnuté v tejto správe boli preskúmané, vyhodnotené a analyzované s maximálnou starostlivosťou v rámci obmedzeného časového rámca. Informácie o krajine pôvodu pochádzajú zo zdrojov v jazykoch, v ktorých ich je možné vyhľadať, zohľadňujúc jazykové znalosti zamestnancov ODZS. Informácie o krajine pôvodu v správe však nemožno považovať za vyčerpávajúce ani definitívne pre posúdenie konkrétnej žiadosti o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany. Ak konkrétna udalosť, osoba alebo organizácia nie je uvedená v správe, neznamená to, že sa udalosť neuskutočnila alebo že osoba alebo organizácia neexistuje.

Termín "utečenec", "riziko" a podobná terminológia sa používajú ako generická terminológia a nie v právnom zmysle, ako sa uplatňuje v acquis EÚ o azyle, Dohovore o utečencoch z roku 1951 a Protokole z roku 1967 o právnom postavení utečencov.

Informácie uvedené v správe neodrážajú názor migračného úradu MV SR, ani akékoľvek politické stanovisko.

Klauzula o výhrade k použitiu správy

Táto správa je určená len na vymedzené účely v rámci vecnej pôsobnosti zadávateľa.

Zdroje informácií o krajine pôvodu použité v tejto správe môžu byť citované, nie však správa samotná.

Správu nemožno bez predchádzajúceho súhlasu migračného úradu MV SR šíriť alebo rozmnožovať (čiastočne ani úplne).

OBSAH

Základné podmienky vojenskej služby v Sýrii 3

Odklad povinnej vojenskej služby a výnimky 4

Výnimka pre niektoré kategórie osôb 4

Študenti 4

Vládni zamestnanci 5

Zdravotné dôvody 6

Jediní synovia 6

Výnimka na základe zaplatenia poplatku 7

Prepúšťanie z vojenskej služby 10

Regrutovanie **Chyba! Záložka nie je definovaná.**

Spôsoby regrutovania 12

Regrutovanie navrátilcov 13

Regrutovanie cez kampane a nájazdy 13

Regrutovanie cez rekonciliačné dohody 14

Dôsledky vyhýbania sa povinnej vojenskej službe a dezercie 15

Tresty za vyhýbanie sa povinnej vojenskej službe 15

Tresty za dezerciu 17

Amnestie pre tých, ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe a pre dezertérov 18

1. Základné podmienky vojenskej služby v Sýrii

Správa o krajine pôvodu EASO s názvom *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“* , z marca 2020, k vojenskej službe v Sýrii uvádza nasledovné:

> ´Muži vo veku medzi 18 a 42 rokov musia podľa zákona povinne absolvovať vojenskú službu. Podľa Zákona č. 35/2011, ktorý upravil Zákon o vojenskom regrutovaní č. 35/2011, ktorý ďalej upravil Zákon o vojenskom regrutovaní č. 30 z roku 2007, trvá vojenská služba od 18 do 21 mesiacov. Ženy môžu vykonávať vojenskú službu dobrovoľne. Registrovaní Palestínčania, ktorí majú pobyt v Sýrii sú tiež predmetom odvodu a zvyčajne slúžia v radoch Palestínskej oslobodeneckej armády (PLA), ktorá je spojencom Sýrskej armády (SAA).´[1]

Čo sa týka dodržania hornej vekovej hranice povinnej vojenskej služby, zdroje sa líšia. Podľa zmienenej EASO správy o krajine pôvodu Sýria:

> ´Zatiaľ, čo zákon predpisuje pre povinnú vojenskú službu vekovú hranicu 42 rokov, v skutočnosti sa veková hranica vojenskej služby a vojenskej zálohy zvýšila, čo prakticky vedie k tomu, že ľudia vo veku 40 až 50 rokov sú nútení sa prihlásiť.
>
> Zdroje, s ktorými Fínska imigračná služba (FIS) uskutočnila rozhovor uviedli, že veková hranica je menej závislá od univerzálneho povolávacieho zákona, ako od úsilia vlády o mobilizáciu a od miestneho vývoja. Sýrske správne orgány majú zvyčajne viac pod kontrolou mladšie osoby vo veku od 18 do 27 rokov, zatiaľ čo starší ľudia sa vyhnú regrutovaniu ľahšie.´[2]

Naopak Správa o krajine pôvodu od Dánskej imigračnej služby (DIS) s názvom *„Sýria: Vojenská služba“,* ktorá je založená na zisťovacej misii v Istanbule a Bejrúte medzi 17. až 25. februárom 2020 a vydaná v máji 2020, uvádza:

> ´Väčšina [konzultovaných] zdrojov nemala informácie o tom, že by SAA regrutovala mužov nad 42 rokov. Podľa [inštitúcie] Jusoor for Studies, sa od roku 2016 nevyskytli žiadne prípady toho, že by SAA regrutovala mužov nad 42 rokov, zatiaľ čo [think-thank] Omran Studies a [nezávislý výskumník] Suhail Al-Ghazi povedali, že SAA neregrutovala mužov nad 42 rokov od roku 2018.
>
> [Výskumník] Gregory Waters informoval delegáciu, že nemá informácie o tom, že by SAA násilne regrutovala mužov nad 42 rokov. Vyhlásil však, že počul príbehy o

[1] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf , navštívené 1.marca .2021, pracovný preklad z AJ, str. 31
[2] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 32

mužoch nad 42 rokov, ktorí boli po návrate do Sýrie z Libanonu a Jordánska regrutovaní ako záložníci. Sýrska sieť pre ľudské práva (SNHR) zaznamenala prípady osôb, ktoré boli povolané k plneniu vojenskej služby po tom, ako dovŕšili vek 42 rokov. Zdroj uviedol prípad Haythama Hassana al- Kana, učiteľa v meste Talbisa v severnej provincii Homs. Ten bol zatknutý sýrskymi vládnymi silami začiatkom roka 2019 v Homs a bol regrutovaný ako záložník. (...)´[3]

2. Odklad povinnej vojenskej služby a výnimky

2.1. Výnimka pre niektoré kategórie osôb

Správa o krajine pôvodu EASO, s názvom *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“*, z marca 2020 informuje aj o možnostiach odkladu povinnej vojenskej služby.

´Zákon povoľuje výnimky z povinnej vojenskej služby pre určité kategórie jednotlivcov (opísané nižšie). Proces získania výnimky bol však stanovený tak, že „predstavuje viac obmedzení a väčšie odchýlky prípad od prípadu“. Výskumník Amnesty International (AI), s ktorým bol uskutočnený rozhovor prostredníctvom FIS usúdil, že spôsob, akým sa uplatňuje zákon pre tieto vyňaté kategórie nie je jasný.

Podľa Christophera Kozaka [editora a staršieho analytika v Inštitúte pre štúdium vojny] vláda opätovne neustanovila výnimky pre chránené kategórie jednotlivcov, ako sú štátni zamestnanci, študenti a iné kategórie, ktoré si v predchádzajúcom systéme povinnej vojenskej služby držali špeciálny status, ale naopak Kozak zaznamenal, že sa ich podmienky v priebehu konfliktu zhoršili. Kozak usúdil, že vláda neuvoľnila svoju kontrolu, zameriava sa na zdanlivo chránené skupiny osôb a stále sa pokúša donútiť vládnych zamestnancov, aby sa zaregistrovali do vojenských rezerv a polovojenských formácií, naďalej sa tiež zameriava na študentov.´[4]

2.1.1. Študenti

V rovnakej správe sú rozpísané 4 rôzne kategórie osôb, pri ktorých je možný odklad alebo výnimka z povinnej vojenskej služby .

´Študenti na univerzitách môžu byť za určitých podmienok vyňatí z povinnej vojenskej služby, hoci zmena zákona v roku 2017 im sťažila možnosť pokračovať v

[3] Dánska imigračná služba (DIS), *Sýria: Vojenská služba,* máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf, navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 18
[4] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 34

odklade ich povinnej vojenskej služby. DIS poznamenala, že zmeny a doplnenia Zákona o vojenskej službe, ktoré boli prevedené v júli 2019 cez legislatívny dekrét č. 12, zaviedli viaceré obmedzenia týkajúce sa vekových limitov pre začatie rôznych stupňov vzdelania a obmedzili počet rokov štúdia, počas ktorých môžu študenti požiadať o oslobodenie od povinnej vojenskej služby.

V správe FIS FFM [zisťovacia misia] sa uvádza, že študenti žiadajúci o odklad vojenskej služby boli pod prísnejšou kontrolou ako predtým. Študenti bez riadnej dokumentácie boli okamžite regrutovaní. Pri starších študentoch bolo zrejmejšie, že budú povolaní. Osobám, ktoré dosiahli vek 27 rokov nebol vojenskou políciou vydaný odklad. Podľa anonymných zdrojov citovaných v správe, sa vyskytlo „len málo prípadov, kedy boli osoby so študentskou výnimkou vyzvané, aby vstúpili do armády“. Ďalej zaobchádzanie so študentmi záviselo od zodpovednej jednotky vojenskej polície, špeciálne od konkrétneho kontrolného stanovišťa, keďže samotná polícia by mohla na svojich pracovných miestach pôsobiť nedobrovoľne: „Niekedy boli títo chlapci [vojenská polícia] násilne verbovaní a nie sú príliš súcitní k ľuďom, ktorí sa dokázali vyhnúť odvodu“.

Podľa informácií Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR) o provincii Dar'a, študenti, ktorí prerušili svoje vzdelávanie v čase od vypuknutia občianskych nepokojov v roku 2011, boli vládou ospravedlnení, aby sa mohli vrátiť do školy. Tí, ktorí sa vrátili dostali odklad vojenskej služby. Tí, ktorí mali viac ako 25 rokov - veková hranica, v ktorej sýrske právo ustanovuje, že študenti môžu zostať na vysokej škole - boli povolaní do armády a ďalších pridružených bezpečnostných orgánov.´ [5]

2.1.2. Vládni zamestnanci

´Podľa odhadov výskumníka humanitárnych konfliktov, s ktorým FIS viedla rozhovor, nie sú vládni zamestnanci, najmä tí, ktorí pracujú v Damašku a na ministerstvách vlády, povolaní do vojenskej služby. Ďalší odborník na túto tému uviedol, že vládni zamestnanci, ktorí boli skutočne prijatí do sýrskej armády, sa zvyčajne skladali zo záložníkov a boli povolaní k vojenským zálohám, aby mohli pokračovať vo svojich predchádzajúcich úlohách.

V novembri 2017 nová smernica predsedu vlády, ktorá bola aplikovateľná na štátnych zamestnancov inštruovala verejné inštitúcie k tomu, aby ukončili zamestnanie tých,

[5] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 34

ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe alebo vojenským zálohám. Smernica bola nasledovaná neznámym množstvom jej odmietnutí. (...)´[6]

2.1.3. Zdravotné dôvody

´Je ťažké získať spoľahlivé informácie týkajúce sa zdravotných dôvodov na oslobodenie od vojenskej služby. Dva zdroje, s ktorými FIS uskutočnila rozhovor uviedli, že výnimky na základe zdravotných dôvodov sa stále udeľujú. Iní odborníci odhadujú, že v prípade povinnej vojenskej služby sa vo všeobecnosti podmienky náboru uvoľnili. Podľa zdroja, ak to vyžadovali úrady, boli dokonca aj starí a obézni muži, ktorí by boli v minulosti pomerne ľahko osloboditeľní od povinnej vojenskej služby odvedení. Podľa jedného zdroja je pravdepodobné, že osobe nebude udelená výnimka, pokiaľ nebude jasne viditeľný jej zdravotný stav. Zdroj tiež zdôrazňuje, že v niektorých prípadoch bolo možné, aby jednotlivec dostal výnimku na základe zdravotných dôvodov, ak poskytol úplatok.´[7]

V Správe o krajine pôvodu od DIS s názvom „*Sýria: Vojenská služba“,* z mája 2020 sa skúma dodržiavanie tejto výnimky v Sýrii.

´Podľa [nezávislej sýrskej občianskej spoločenskej organizácie The Day After] TDA nie je možné presne vedieť, ktoré zdravotné dôvody môžu predstavovať pre osobu výnimku, pretože to záleží od posúdenia a určenia zdravotníckou radou. Omran Studies naznačilo, že kritéria na posúdenie špecifických zdravotných podmienok, ktoré by jednotlivcovi udelili výnimku sa menia a nemajú informácie o tom, aké kritéria sa momentálne uplatňujú. (...)´[8]

2.1.4. Jediní synovia

´Sýrsky zákon o vojenskej službe ustanovuje, že jediné dieťa mužského pohlavia môže byť vyňaté z vojenskej služby. Výnimka platí aj v prípade, že rodičia jediného syna sú rozvedení alebo ak jeden, alebo obaja rodičia zomreli. DIS poznamenala, že „okrem toho bude jedinec vyňatý z povinnej vojenskej služby, ak má nevlastných bratov alebo ak sa stal jediným dieťaťom mužského pohlavia kvôli smrti jedného, alebo viacerých jeho bratov.“

[6] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 34,35
[7] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 35
[8] DIS, *Sýria: Vojenská služba,* máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf, navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 21

> Prezident Assad vydal 6. augusta 2014 legislatívny dekrét č. 33, ktorým sa mení a dopĺňa niekoľko článkov legislatívneho dekrétu č. 30 z roku 2007 o Zákone o povinnej vojenskej službe. Zmeny a doplnenia tiež zmenili počet synov na rodinu, ktorým môže byť odložená vojenská služba, takto: „Jeden [syn] môže svoju službu odložiť, ak dvaja až štyria bratia vykonávali povinnú, dobrovoľnú vojenskú službu alebo vojenskú službu v zálohách, dvaja ak bolo v službe päť až osem bratov a traja synovia, ak ich bolo v službe deväť a viac.
>
> Pred pozmeňujúcimi a doplňujúcimi návrhmi mohol odložiť svoju povinnú vojenskú službu iba jeden syn. Podľa znalca, s ktorým FIS uskutočnila rozhovor, môže mať jediný syn rodiny ešte stále výhody z usmernenia, ktoré upravuje výnimky, avšak vláda sprísnila svoju kontrolu. Namiesto obnovenia výnimky každé dva roky, je dotknutá osoba nútená obnoviť si ju každoročne. Svoje oslobodenie od vojenskej služby si musí jediný syn obnovovať až dovtedy, kým jeho matka nie je vo veku, v ktorom už nemôže mať ďalšie dieťa (podľa zdrojov okolo 50 rokov) (...).´[9]

V Správe o krajine pôvodu od DIS s názvom „*Sýria: Vojenská služba“,* z mája 2020 sa k dodržiavaniu tejto výnimky uvádza:

> ´Podľa konzultovaných zdrojov, sýrska vláda rešpektovala zákon a v praxi vyňali jediných synov z povinnej vojenskej služby. Žiadny zo zdrojov nepočul o/ alebo nezaregistroval prípady jediných synov, ktorí by boli odvedení. Omran Studies zmienilo, že muži, ktorí boli jediným dieťaťom rodiny mužského pohlavia, boli stále vynímaní zo zákona o vojenskej službe aj napriek tomu, že SAA v súčasnosti potrebuje pracovnú silu. (...)´[10]

2.2. Výnimka na základe zaplatenia poplatku

Správa o krajine pôvodu EASO , s názvom *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“,* z marca 2020 analyzuje aj ďalšie možnosti výnimiek, a to zaplatením poplatku.

> ´DIS poznamenala, že „podľa Zákona č. 30/2007 môžu sýrski mladí muži, vrátane registrovaných Palestínčanov zo Sýrie zaplatiť poplatok („badal al-naqdi “), aby dostali výnimku z povinnej vojenskej služby, a aby neboli znova povolaní. Od roku 2007 bola táto vyhláška niekoľkokrát zmenená a doplnená, posledný krát v rokoch 2014 a 2017.

[9] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 36
[10] DIS, *Sýria: Vojenská služba,* máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 20

> Na webovej stránke opozičnej [organizácie] Enab Baladi sa uvádza, že poplatky za oslobodenie sa vzťahujú na mužov žijúcich v zahraničí nie menej ako 4 roky, ktorí by mohli zaplatiť poplatok 5 000 USD pred obdobím vojny a 8 000 USD v období po vojne, aby boli oslobodení od vojenskej služby. Podľa vedúceho predstaviteľa Sýrskeho imigračného a pasového úradu, s ktorým DIS v novembri 2018 uskutočnila rozhovor, nielen osoby, ktoré legálne opustili krajinu, ale aj osoby, ktoré nelegálne opustili krajinu, môžu byť oslobodené od záväzkov vyplývajúcich z vojenskej služby. Lehota na zaplatenie poplatku je tri mesiace od prijatia výzvy na nástup do armády.
>
> Avšak na základe rozhovorov DIS s predstaviteľmi medzinárodnej bezpečnostnej organizácie Human Rights Watch (HRW) o efektívnosti a životnosti zákona, ktorým sa udeľujú výnimky z vojenskej služby prostredníctvom uvedeného poplatku, tie boli otázne, a to vzhľadom na ich skúsenosti s predchádzajúcimi dekrétmi. Zástupca bezpečnostnej organizácie sa domnieva, že takéto opatrenia sa uplatňujú odlišne prípad od prípadu a podľa neho v žiadnom prípade nepredstavujú záruku proti nútenej vojenskej službe. Pre pochopenie, skutočne bol ospravedlnený iba ten, kto bol mimo veku povinnej vojenskej služby alebo niekto, kto už dokončil vojenskú službu. Aj keď v obidvoch prípadoch by mohol byť počas konfliktu eventuálne znova povolaný. Využívanie poplatku za oslobodenie bolo spájané s korupciou, úplatkami, ľubovoľným uplatňovaním pravidiel.´[11]

8. novembra 2020 zverejnil sýrsky prezident Bashar Al- Assad legislatívny dekrét č. 31/2020, ktorým sa upravil Zákon o vojenskej službe doplnením možností výnimiek. Jeho krátky popis bol uverejnený v Syrian Law Journal.

> ´Nasledujúc právne úpravy vysťahovalci, ktorí strávili 1 rok, 2 roky, 3 roky alebo 4 roky v zahraničí, môžu zaplatiť poplatky 10 000 USD, 9 000 USD, 8 000 USD alebo 7 000 USD, v takomto poradí, aby získali výnimku. Sýrski rezidenti, ktorí slúžia na stálych pozíciách vo vojsku môžu najnovšie zaplatiť 3 000 USD za výnimku.´[12]

Podľa článku inštitúcie Jusoor for studies z 9.novembra 2020 táto právna úprava priniesla, okrem upravených poplatkov za 1 až 4 roky strávené v zahraničí nasledovné:

> ´Tí, ktorí nato majú zdravotné dôvody môžu odteraz zaplatiť 3 000 USD a budú tak priradení iba k administratívnym prácam. (...) Ďalej akademickí zástupcovia, ktorí boli poslaní na štúdium do zahraničia, sú tiež oprávnení zaplatiť poplatok 6 000 USD k vyhnutiu sa ich povinnej vojenskej službe. Ďalej sa dáva možnosť civilným pilotom zaplatiť poplatok, ktorý im zabezpečí vyhnutie sa vojenskej službe.

[11] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Syria- Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, str. 31-36, dostupné na https://easo.europa.eu/sites/default/files/publications/easo-coi-report-syria-targeting-individuals.pdf , navštívené 31.júla 2020, pracovný preklad z AJ
[12] Syrian Law Journal, *Legislatíva, Nedávna legislatíva, Zákon o vojenskej službe, Legislatívny dekrét 31/2020,* http://www.syria.law/index.php/recent-legislation/ , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ

> Dekrét vytvoril priestor pre širokú škálu Sýrčanov, ktorí sú oprávnení k požiadaniu o zaplatenie poplatku. Po prvýkrát, sa dáva právo akademickým zástupcom, ktorí sú vyslaní do zahraničia, aby študovali na úkor vlády, civilným pilotom, mladým, ktorí majú pobyt v zahraničí aj na jeden rok, aby zaplatili poplatok a vyhli sa tak povinnej vojenskej službe. Týmto krokom dekrét cieli na zvýšenie výšky príjmu cudzej meny tým, že rozširuje kritéria, rovnako ako umožňuje návrat mnohých ľudí z týchto skupín osôb do Sýrie, kvôli nedostatku pracovnej sily po rokoch nútenej migrácie (...)´[13]

Daná zmena v zákone o vojenskej službe, ktorú uverejnila [štátna mediálna agentúra] SANA a preložená v anglickom jazyku je dostupná na portáli Refworld.org, je definovaná takto:

> ´Ten, kto je predmetom povinnej vojenskej služby a je zaradený k práci mimo terénu (khadamat thabiteh), by mal mať právo zaplatiť poplatok k výnimke z povinnej vojenskej služby 3000 USD alebo ekvivalent v sýrskych librách podľa výmenného kurzu stanoveného Centrálnou bankou Sýrie v deň platenia poplatku. (...) Poplatok pre civilných pilotov je definovaný v hodnote 15 000 USD. Špecifické poplatky sú stanovené pre pilotov Syrian Airlines.´[14]

V Správe o krajine pôvodu od DIS s názvom *„Sýria: Vojenská služba“,* z mája 2020 bolo s ohľadom na zaplatenie poplatku výmenou za odpustenie plnenia povinnej vojenskej služby zistené:

> ´(...)Podľa Al- Ghazi-ho súčasťou procedúry vyplatenia poplatku za vyňatie bolo, že osoba musela požiadať o vyriešenie svojich záležitostí [taswiyat al-wadå] so sýrskymi správnymi orgánmi. To znamená, že správne orgány zistia či osoba má nejaké nevyriešené záležitosti so sýrskou vládou. Podľa Assada Hanna žiadosť v procese zisťovania možných nevyriešených záležitostí so sýrskou vládou prejde cez bezpečnostnú kontrolu, čo sa uskutočňuje na sýrskej ambasáde alebo konzuláte. (...)
>
> Podľa zdrojov, s ktorými bol delegáciou vedený rozhovor, sýrske správne orgány rešpektujú pravidlá poplatku za vyňatie z povinnej vojenskej služby. Zdroje poznali/počuli o ľuďoch, ktorí zaplatili poplatky a nečelili žiadnym problémom po ich návrate do Sýrie. Humanitárna organizácia poznala veľa osôb, ktoré zaplatili poplatky za výnimku. Niektorí z nich v tom čase bývali v Sýrii, zatiaľ čo iní cestovali do Sýrie pravidelne bez toho, aby čelili nejakým ťažkostiam s ohľadom na vojenskú službu. Niektorí muži, ktorých Omran Studies poznalo, ktorí zaplatili poplatky za výnimku, boli schopní opustiť Sýriu po tom, ako ju navštívili bez toho, aby podstúpili nejaké problémy. Sýrsky aktivista Rami vedel o mnohých zamestnancoch sýrskych

[13] Jusoor for studies , *Poznámky o legislatívnom dekréte č. 31 na úpravu zákona o povinnej vojenskej služby ,* 9. november 2020, dostupné na https://jusoor.co/details/Notes-on-Legislative-Decree-No.-31-to-Amend-the-Mandatory-Military-Service-Law/797/en , navštívené 2.marca 2021, pracovný preklad z AJ
[14] SANA, *Legislatívny dekrét č.31,* 8. november 2020, dostupné na https://www.refworld.org/pdfid/5ff34b124.pdf , navštívené 2. marca 2021, pracovný preklad z AJ

neziskových organizáciách, ktorí utiekli do Libanonu, a ktorí zaplatili poplatok za výnimku a vrátili sa do Sýrie. Zaplatili poplatok na sýrskej ambasáde v Libanone a boli vyňatí z povinnej vojenskej služby.´ [15]

3. Prepúšťanie z vojenskej služby

Firma Centrum pre operačnú analýzu a výskum (COAR), ktorá sa venuje poradenským službám v oblasti politického rizika a rozvoja, s cieľom podpory formovania a implementácie humanitárnych a rozvojových projektov v komplexných a konfliktom ovplyvnených oblastiach vo svojej správe z 24. novembra 2020 zaznamenala:

´18. Novembra [2020] vydala vláda 2 administratívne dekréty, ktoré ukončovali vojenskú službu pre určité skupiny záložníkov, s účinkom od 1. februára 2021. Tento príkaz sa vzťahoval na:

- príslušníkov SAA, ktorí k januáru 2021 slúžili ako záložníci dva a viac rokov
- doktorov špecializovaných v manažmente medicínskych služieb, ktorí slúžili ako záložníci dva alebo viac rokov, a ktorých služba nie je pre SAA viac potrebná
- poddôstojníkov, ktorí slúžili ako záložníci viac ako sedem a pol roka;
- a poddôstojníkov, ktorí sa narodili v roku 1982, a ktorí slúžili ako záložníci viac ako dva roky.

15. novembra Minister pre miestnu samosprávu a životné prostredie, Hussein Makhlouf vyhlásil, že sýrska vláda navrhla plán návratu utečencov, ktorý zahŕňa dekréty o amnestii, dočasnom príbytku pre tých, ktorí boli zasiahnutí deštruktívnymi dôsledkami konfliktu a ročný odklad pre osoby, ktoré sú povolané k povinnej vojenskej službe. Damašek v minulosti opakovane ponúkol odklad povinnej vojenskej služby pre navrátilcov. Sotva mali nejaký dopad a neočakáva sa, že teraz sa návraty urýchlia, keďže bezpečnostné podmienky zostávajú fluidné, ešte aj vo vyslovene umiernených zónach. Pre mnohých vojakov SAA, ktorí boli vo vojne približne dekádu, tak ako aj pre veľa opozičných bojovníkov, je veľmi potrebná demobilizácia. Je nepravdepodobné, že Damašek bude viesť zmysluplnú demobilizáciu pokiaľ bude konflikt pokračovať, vyhliadky načo sú stále viac znepokojujúce s tým, ako rastie napätie na severozápade.´[16]

Správa o krajine pôvodu od DIS popisuje skoršie administratívne dekréty z 29. marca 2020:

[15] DIS, *Sýria: Vojenská služba,* máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 20

16 Centrum pre operačnú analýzu a výskum (COAR*), Zmeny vojenskej služby reflektuje nerealistické ciele Damašku rastúce socio-ekonomické delenie,* 24. november 2020, dostupné na https://coar-global.org/2020/11/24/changes-to-military-service-reflect-damascuss-unrealistic-aims-growing-socio-economic-divide /, navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ

´SANA uverejnila správu, že dva administratívne príkazy boli vydané 29. marca 2020. Demobilizovali záložníkov a poddôstojníkov, okrem toho regrútov, ktorí slúžili v armáde od roku 2013. Rozhodnutie tiež viedlo k demobilizácii vojakov, ktorí slúžili v armáde ako záložníci viac ako tri roky. Dátum implementácie príkazu bol 7. apríl 2020.

Rovnako [členka Zahraničnopolitického výskumného inštitútu] Elizabeth Tsurkov a Suhail Al- Ghazi informovali, že regrúti, ktorí slúžili neprestajne od roku 2012-2013 a záložníci, ktorí slúžili viac ako sedem rokov by mali byť prepustení. Al-Ghazi ďalej vysvetlil, že vojaci (v rozmedzí medzi kapitánom a generálnym plukovníkom) a pozemní vojaci, ktorí slúžili viac ako sedem rokov ako záložníci, by mali byť demobilizovaní.´[17]

Zo správy o krajine pôvodu EASO s názvom *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“* z marca 2020 k téme prepúšťania z vojenskej služby vyplýva:

´Od vypuknutia konfliktu nebola väčšina regrútov prepustená; aj keď bola splnená ich povinná vojenská služba, museli v nej pokračovať. Do januára 2018 bolo demobilizovaných len niekoľko osôb slúžiacich v armáde od roku 2011. (...)´[18]

4. Regrutovanie

K regrutovaniu sa v Správe o krajine pôvodu EASO *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“* viaže nasledovné:

´Podľa rozhovorov expertov, ktoré boli prevádzané FIS sa zdá, že je umožnené, aby sa osoba pripojila a slúžila v milíciách prepojených na vládu, namiesto vykonávania vojenskej služby v rámci regulárnej armády. Platí to najmä pre znovu zabrané a rekonciliované územia. Asociácia milícií, Piaty zbor, začlenený v roku 2016 do oficiálnej vojenskej štruktúry ako osobitný vojenský zbor, podporovaný najmä Ruskom, sa údajne, čo sa týka vojenskej služby, považuje za hlavnú alternatívu k regulérnej sýrskej armáde. Dialo sa to hlavne v rekonciliovaných územiach znovu zabraných vládou v rokoch 2017 a 2018.

Podľa informácií, ktoré získala FIS sa zdá, že osobitný štatút Piateho zboru, pokiaľ ide o nábor, nie je obmedzený iba na rekonciliované územia. Napríklad elitná jednotka Piateho zboru, Sily Tiger, regrutovali nových bojovníkov v oblasti Damašku.

[17] DIS, *Sýria: Vojenská služba*, máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf , navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 17
[18] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 32

Regrutovanie prebehlo aj do iných provládnych milícií, ako sú Národné obranné sily (NDF), ktoré často priťahujú brancov kvôli lepším finančným stimulom, než ponúka SAA. Sýrski aktivisti, s ktorými FIS uskutočnila rozhovor zhodnotili, „že provládne milície sú primárnymi regrútmi nových bojovníkov v oblastiach, kde sú tieto milície silnejšie ako sýrska armáda.“ (...).´[19]

V Správe o krajine pôvodu od DIS s názvom „*Sýria: Vojenská služba“,* vydanej v máji 2020 sa k téme ďalej uvádza:

´Od leta 2018, sa regrutovanie do SAA zvýšilo kvôli prístupu k väčšiemu množstvu pracovnej sily v znovu-zabraných územiach a kvôli vysokému dopytu po pracovnej sile kvôli súčasným bojom na fronte v Idlibe. (...)

Avšak, nie všetky zdroje zmienili, že by intenzita regrutovania narástla. Omran Studies špecifikovalo, že aj keď SAA regrutovala mnoho nových regrútov zo znovu-zabraných území, v zónach, ktoré boli pod vládnou kontrolou pred rokom 2018 neprebehli žiadne nové veľké konskripčné kampane. Ďalšie zdroje odhadujú, že regrutovanie do SAA bolo za posledný rok stabilné. SAA v súčasnosti regrutuje brancov, ale nie v rovnakom rozsahu ako predtým, v rokoch 2015 a 2016, keď bola sýrska vláda viditeľne slabšia. (...) Napokon, dva zdroje zmienili, že regrutovanie v skutočnosti oslablo. Humanitárna organizácia a [fundácia] Watan špecificky poukázali na to, že regrutovanie oslablo v poslednom roku, až dvoch, keď bola SAA zapojená iba do jedného zostávajúceho frontu v Idlibe.

Podľa konzultovaných zdrojov, sýrska vláda nezačala s regrutovaním v severovýchodných kurdských oblastiach, v ktorých má svoju prítomnosť. Aj keď je sýrska vláda prítomná v severovýchodnej Sýrii, nemá tam dostatok administratívnej kontroly k tomu, aby mohla regrutovať do SAA. Západný diplomat však uviedol, že sa vyskytli nepotvrdené príbehy o nútenom regrutovaní Arabov, a že Sýrske spravodajské služby sa snažili presvedčiť arabské kmene v týchto oblastiach, aby opustili SDF a pripojili sa buď k SAA, provládnym milíciám alebo k spravodajským službám. Ďalšie zdroje zmienili, že regrutovanie do SAA v týchto oblastiach prebehlo len na dobrovoľnej báze (...).´[20]

4.1. Spôsoby regrutovania

V Správe o krajine pôvodu od DIS sa ďalej uvádza:

[19] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 32, 33
[20] DIS, *Sýria: Vojenská služba*, máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 8, 10

´Keď sa regrutujú noví branci, sýrska vláda posiela notifikácie o povinnej vojenskej službe mužom, ktorí dosiahli vek povinnej vojenskej služby vyžadujúc od nich, aby sa do nej zapísali. Sýrska vláda tiež vytvorila regrutačné oddelenia a úrady v bývalých opozíciou držaných územiach, ako je Východná Ghouta. Muži, ktorí dezertovali alebo sa vyhli vojenskej službe, môžu prísť do regrutačného strediska a vyriešiť si svoje záležitosti, aby ďalej neboli hľadaní bezpečnostnými silami. Navyše, regrutovanie sa odohráva vo vládnych inštitúciách, keď si mladí muži idú obnoviť svoje dokumenty. V bývalých opozíciou kontrolovaných územiach, ako je provincia Rurálny Damašek, posiela SAA zoznamy osôb, ktoré podliehajú povinnej vojenskej službe miestnej polícii. Tieto zoznamy sú potom predané štátnym inštitúciám a ďalej vojakom na kontrolných stanovištiach.

Okrem toho prebieha regrutovanie na univerzitách a muži sú rovnako zatýkaní a regrutovaní v nemocniciach. Regrutovanie ďalej prebieha na hraničných prechodoch. Vojaci na kontrolných stanovištiach na hranici majú prístup do centrálnej databázy, ktorá obsahuje mená tých, ktorí sú povolaní k vojenskej službe. Muži, ktorí sú napr. v Libanone, môžu zaplatiť úplatok, aby bolo preverené, či je ich meno na zozname ešte predtým, ako sa vrátia do Sýrie. Podľa [občianskej spoločenskej organizácie] Sawa [celým názvom Sawa for development and aid] sa všetci sýrski muži vo veku povinnej vojenskej služby na hranici, keď sa snažia vrátiť, boja odvodu, vrátane tých mužov, ktorí majú právo na výnimku a mužov, ktorí sa pokúšajú využiť dočasnú amnestiu z vojenskej služby.´ [21]

4.1.1. Regrutovanie navrátilcov

´Podľa obežníka vydaného v roku 2019 muži, ktorí sú povolaní k plneniu vojenskej služby, ktorí sa vracajú do Sýrie dostávajú čas 15 dní na to, aby sa ukázali v regrutačnom stredisku a vyriešili si svoje záležitosti pred tým, ako sa pripoja k SAA. Ako sýrsky aktivista Rami vysvetlil, sýrska vláda je tak v súčasnosti miernejšia a dáva tým, ktorí sú povolaní k vojenskej službe čas na to, aby sa vrátili domov a pripravili sa na pripojenie k SAA. Predtým by títo muži boli odvedení priamo od hraníc do vojenskej služby. Omran Studies však pozná prípady, kedy boli sýrski muži odvedení do vojenskej služby priamo z medzinárodného letiska v Damašku a poslaní do predného bojového pásma v Deir Ezzor bez predošlého tréningu.´[22]

4.1.2. Regrutovanie cez kampane a nájazdy

[21] DIS, *Sýria: Vojenská služba*, máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 11,12,13
[22] Ibid.

´Regrutovanie prebieha tiež formou kampaní a nájazdov. Zdroje sa však líšili v tom či regrutovanie do SAA stále prebieha formou nájazdov na domy. Niektoré zdroje konkrétne zmienili, že nájazdy na domy stále prebiehajú v bývalých opozíciou kontrolovaných územiach, ako je Rurálny Damašek, Aleppo a Dar´a. Avšak, humanitárna organizácia zmienila, že vojenská polícia nie je zapojená do regrutovania mužov k vojenskej službe v bývalých opozíciou kontrolovaných územiach, pretože sýrska vláda sa pokúša vyhnúť provokovaniu miestnych. Regrutovanie namiesto toho prebieha cez miestnych mukhtarov (t.j. starostov), ktorí v bývalých opozičných územiach posielajú notifikácie k vojenskej službe. [Odborný asistent a výskumný riaditeľ na Univerzite v Lyone] Fabrice Balanche rovnako zmienil, že sýrska vláda sa ďalej nezapája do rozsiahlych kampaní k prehľadávaniu domov v bývalých opozičných územiach, pretože v týchto oblastiach, špeciálne v tých so sunnitským majoritným obyvateľstvom, by sýrska vláda mohla provokovať miestnu komunitu, a tak vytvárať riziko nových povstaní.

Tiež v provládnych územiach, ako Latakia a Tartous, už štátne orgány nevykonávajú prehľadávania domov, aby našli regrútov, ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe a dezertérov, pretože tieto komunity cítia, že už poskytli príliš veľa bojovej sily pre SAA počas konfliktu. Podľa Suhail Al- Ghazi-ho SAA v meste Damašek nevedie nové zatýkania v domoch, a mnohí mladí muži sú tak úspešní vo vyhýbaní sa vojenskej službe v samotnom meste Damašek tým, že sa vyhýbajú kontrolným stanovištiam. Zdroj vedel o troch mladých mužoch, ktorí žili v Damašku 4 roky, počas ktorých sa skrývali pred povinnou vojenskou službou. Bolo pre nich možné ísť do práce a vrátiť sa, akonáhle sa vyhli prechodu cez kontrolné stanovištia alebo boli vonku cez noc, alebo prešli okolo policajnej stanice.´[23]

4.1.3. Regrutovanie cez rekonciliačné dohody

´Zdroje zmienili, že mnohí muži žijúci v bývalých opozičných územiach boli regrutovaní prostredníctvom rekonciliačných dohôd. Muži v rekonciliovaných oblastiach mali zvyčajne poskytnuté obdobie 6-tich mesiacov omilostenia, ako bolo dané v rekonciliačných dohodách, predtým ako museli ísť slúžiť. Avšak, sýrska vláda opakovane zneužila toto obdobie 6 mesačnej milosti a zatkla a regrutovala mužov pred tým, ako toto obdobie skončilo. Väčšina mužov, ktorí podpísali rekonciliačné dohody nedostali žiadnu dokumentáciu, ktorá by mohla dokázať, že [v ich prípade] existovalo 6 mesačné obdobie predtým, ako mohli byť povolaní do vojenskej služby. A v tých ojedinelých prípadoch, v ktorých muži dostali príslušný doklad, oznámili porušenia obdobia milosti. Taktiež, Fabrice Balanche zmienil, že sýrska vláda napriek tomu, čo

[23] Ibid.

bolo zmienené v rekonciliačných dohodách, potom povolala niektorých z týchto mužov do predného bojového pásma, a to pred ukončením 6 mesačného obdobia.´[24]

5. Dôsledky vyhýbania sa povinnej vojenskej službe a dezercie

5.1. Tresty za vyhýbanie sa povinnej vojenskej službe

K trestom za vyhýbanie sa povinnej vojenskej službe sa v Správe o krajine pôvodu EASO *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“* uvádza nasledovné:

´Trest za vyhnutie sa povinnej vojenskej službe je definovaný vo Vojenskom trestnom zákonníku, ale jeho uplatňovanie ostáva svojvoľné. Podľa Sýrskeho vojenského trestného zákonníka (články 98, 99) sú osoby vyhýbajúce sa vojenskej povinnosti v mierovom období potrestané uväznením po dobu od 1 do 6 mesiacov. Po tom musia vykonať svoju vojenskú službu v plnom rozsahu. V čase vojny je útek pred náborom trestným činom, za ktorý možno uložiť až 5 rokov väzenia.

Podľa rozhovorov Landinfo so zástupcami organizácie sýrskej občianskej spoločnosti a medzinárodnou organizáciou v rokoch 2016 a 2017, sa ustanovenia Vojenského trestného zákonníka dôsledne nedodržiavali. Tí, čo sa vyhýbali vojenskej povinnosti boli poslaní priamo do armády. Zdroje, s ktorými DIS uskutočnila rozhovor k svojej správe z roku 2017 informovali aj o tom, že tí, ktorí sa vyhli vojenskej službe a boli chytení, boli následne na povinnú vojenskú službu poslaní.´[25]

Správa o krajine pôvodu od DIS z mája 2020 ďalej dopĺňa:

´Sýrsky aktivista Rami spomenul, že sýrska vláda sa v súčasnom stave konfliktu stala miernejšia a neposlala by do väzenia osobu, ktorá sa vyhýbala vojenskému náboru, pokiaľ by nebola hľadaná aj kvôli iným trestným činom, ako iba kvôli vyhýbaniu sa povinnej vojenskej službe. Rovnako západný diplomat posúdil, že tí, čo sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe a sú chytení správnymi orgánmi by boli pravdepodobnejšie odvedení do vojenskej služby, než uväznení alebo by mohli podstúpiť kombináciu oboch. To je kvôli tomu, že SAA potrebuje pracovnú silu, čo pravdepodobne preváži vládne záujmy k uväzneniu tých, čo sa vyhýbajú vojenskej službe, do už aj tak preplneného väzenského systému.

Podľa Al- Ghazi-ho je nepravdepodobné, aby osoba z provládnych území, ktorá sa

[24] Ibid.
[25] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf , navštívené 1. marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 32, 33

vyhýba vojenskej službe, bola uväznená. Miesto toho bude osoba odvedená priamo do vojenskej služby. Podľa TDA ide o zmenu oproti predošlej praxi. (...)

Podľa SNHR a humanitárnej organizácie by boli tí, ktorí sa vyhýbali vojenskej službe uväznení na niekoľko dní (pre vyhýbanie sa vojenskej službe) a odvedení na vojenskú službu, iba žeby osoba bola hľadaná SAA aj pre iné trestné činy. Al- Ghazi zmienil, že dôsledkom vyhýbania sa vojenskej službe bolo uväznenie až na obdobie 3 mesiacov. Jusoor for Studies nevedel o prípadoch, v ktorých by tí, čo utiekli pred vojenskou službou boli zatknutí po tom, ako sa vrátili z Libanonu do Sýrie. HRW zmienil, že tí, ktorí sa vyhýbali povinnej vojenskej službe a boli chytení sýrskymi správnymi orgánmi v roku 2019, boli buď zadržaní, alebo museli zaplatiť pokutu. Zadržané osoby, ktoré sa vyhýbali vojenskej povinnosti boli postupne povolané do vojenskej služby a poslané na bojový front. (...)

Avšak, pre niektoré osoby, ktoré sa vyhýbali vojenskej povinnosti bolo v prípade chytenia vládnymi silami možné vyhnúť sa nástupu na bojový front, zaplatením úplatku a použitím svojich konexí s SAA a sýrskou vládou, z dôvodu rozšírenej korupcie medzi sýrskymi správnymi orgánmi. Asaad Hanna a Omran Studies poukázali nato, že v takých prípadoch by osoby, ktoré sa vyhýbajú vojenskej službe mohli slúžiť na miestach mimo bojovú líniu alebo jednoducho zostať doma, zatiaľ čo by boli oficiálne zapísaní ako aktívni vojaci.

V decembri 2019 bol upravený článok 97 sýrskeho Zákona o vojenskej službe, ktorý hovoril, že muži, ktorí dosiahli vek 42 rokov bez toho, aby splnili ich vojenskú službu musia zaplatiť poplatok 8 000 USD do 3 mesiacov od dovŕšenia 42 rokov. V prípade, že osoba nezaplatí poplatok, môže nastať exekutívne zabavenie movitého a nemovitého majetku sýrskou vládou. Orgány tak budú mať právo skonfiškovať a predať majetok osoby bez upozornenia. V prípade, že majetok osoby je nedostačujúci, majetok jej manželky/manželiek a detí bude skonfiškovaný tiež. (...)

Väčšina zdrojov zmienila, že rodiny tých, ktorí sa vyhýbajú vojne by nečelili žiadnym dôsledkom toho, že nejaký člen rodiny sa vyhýba vojenskej službe. Humanitárna organizácia nepočula od rodín, s ktorými bola v posledných rokoch v kontakte, že by rodiny čelili nejakým problémom alebo obťažovaniu kvôli vyhýbaniu sa vojenskej službe. TDA povedala, že žiadna osoba z rodiny tých, čo sa vyhýbali povinnej vojenskej službe, o ktorých zdroje vedeli, nečelila žiadnym problémom so sýrskou vládou (...). Avšak, niekoľko zdrojov povedalo, že dom rodiny by bol niekoľkokrát prehľadaný vojenskou políciou alebo spravodajskými službami a mohlo by dôjsť aj k nátlaku a obťažovaniu počas návštevy.´[26]

[26] DIS, *Sýria: Vojenská služba*, máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 31,32,36

Ako pozoruje HRW v článku z 9. februára 2021, v súčasnosti sa zmienená úprava č.97 sýrskeho Zákona o vojenskej službe opätovne šíri v médiách a vyvoláva obavy.

> ´2. februára 2021 sýrsky minister pre média a informácie zavesil na internet video, v ktorom plukovník Elias al- Bitar, vedúci predstaviteľ vojenského odboru pre výnimky a rezervy, informoval krajinu o právnej úprave, ktorá povoľuje správnym orgánom zabaviť majetok "osobám, ktoré sa vyhýbajú vojenskej službe", ktoré nezaplatili neslávne poplatky za výnimku. Správa spôsobila verejné pobúrenie. (...)
>
> Zákon predtým vyžadoval podmienečné zabavenie majetku tých, ktorí nezaplatili poplatok za výnimku, pokiaľ ešte nebolo vydané súdne rozhodnutie. Ale nová právna úprava teraz dáva moc ministerstvu financií k okamžitej konfiškácii a predaja osobného vlastníctva bez poskytovania oznámenia alebo bez toho, aby mala osoba šancu rozporovať rozhodnutie. Kým vojenská konskripcia sa aplikuje iba na mužov, zákon tiež povoľuje vláde zabaviť majetok manželiek, detí alebo iných blízkych príbuzných daného jednotlivca až pokiaľ nie je zdroj týchto fondov overený. Zákon nielenže nenapĺňa základné garancie riadneho súdneho procesu, ale tiež vytvára dodatočné prekážky pre Sýrčanov, ktorí uvažujú nad tým, že sa vrátia domov. (....)´[27]

5.2. Tresty za dezerciu

Podľa Správy o krajine pôvodu EASO, *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov"* od začiatku konfliktu dezertovalo desaťtisíce dôstojníkov a vojakov.

> ´Podľa Vojenského trestného zákonníka (článok 100, 101) je dezercia trestaná 1 až 5 rokmi vo väzení v čase mieru a môže viesť k väzeniu až na dvojnásobok v čase vojny. Tým, ktorí po dezercii opustili krajinu, môže byť vymeraný trest až do 15 rokov odňatia slobody v čase vojny. Dezercia na stranu nepriateľa je trestaná doživotným uväznením alebo trestom smrti.
>
> Niektorí experti na túto tému, s ktorými DIS diskutovala v apríli 2017 poznamenali, že dezertéri boli potrestaní prísnejšie ako tí, čo sa vyhýbali vojenskej službe. Ďalšie zdroje uviedli, že amnestie a miestne dohody umožnili dezertérom opätovne vstúpiť do vojenskej služby a nastúpiť na front.
>
> Zo správ za obdobie medzi júlom 2018 a polovicou januára 2019, Nezávislá medzinárodná komisia pre informácie o sýrskych araboch (CoI) usúdila, že dezertéri patria medzi skupiny, ktoré sú najviac náchylné k tomu, aby boli svojvoľne zatknuté

[27] HRW *Sýrčania ´, ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe´ čelia nezákonnému zabaveniu majetku a aktív,* 9. februára 2021, dostupné na https://www.hrw.org/news/2021/02/09/syrian-military-evaders-face-unlawful-seizure-property-assets ,navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ

> vládnymi silami. V predchádzajúcich rokoch boli dezertéri často potrestaní rovnako ako tí, ktorí sa aktívne pripojili k opozícii. V cielených kampaniach vláda systematicky zatýkala dezertérov, vojenský personál a podozrivých zo sympatizovania s opozíciou. Podľa správy Amnesty International (AI) za rok 2015, sýrska vláda dezertérov zatkla a nechala ich násilne zmiznúť.´[28]

Správa o krajine pôvodu od DIS ďalej k téme uvádza:

> ´Mnoho konzultovaných zdrojov nahlásilo, že dezertéri už viac neriskovalo to, že budú popravení kvôli dezercii z SAA. Tieto zdroje vysvetlili, že dezertéri boli predtým, počas vojny v Sýrii, zabití alebo popravení, ale sýrska vláda v posledných rokoch zmenila svoju prax. TDA nahlásila, že niektorí dezertujúci vojaci vedeli vyriešiť svoje záležitosti so sýrskou vládou a vrátiť sa na svoje pozície v armáde. Avšak, Elizabeth Tsurkov a Jusoor for Studies predpokladajú, že ak by boli dezertéri zatknutí sýrskym správnymi orgánmi, stále by riskovali to, že budú zabití alebo popravení. Elizabeth Tsurkov spomenula prípady, v ktorých sa objavili zatknutia sýrskymi správnymi orgánmi. Elizabeth Tsurkov spomenula prípady, v ktorých boli muži popravení, zatiaľ čo sa pokúšali ujsť, vrátane obdobia počas poslednej ofenzívy v Idlibe v roku 2020. TDA nahlásila, že niektorí dezertéri boli popravení pre zradu, ako to bolo v prípade Safwan Bakour-a. The Syrian Observer nahlásil, že Safwan Bakour bol popravený napriek tomu, že vyriešil svoje záležitosti so sýrskou vládou (...)´ [29]

5.3. Amnestie pre tých, ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe a pre dezertérov

EASO vo svojej správe o krajine pôvodu *„Sýria: Zacielené na jednotlivcov“* analyzuje aj amnestie pre tých, ktorí sa vyhýbajú vojenskej povinnosti a pre dezertérov.

´Odkedy začala sýrska kríza v marci 2011, boli pri niekoľkých príležitostiach vydané zákony o amnestii s cieľom udeliť tým, ktorí sa vyhýbali vojenskej službe alebo dezertérom amnestiu pred stíhaním. Niektoré organizácie uviedli, že tieto opatrenia nemuseli nevyhnutne viesť k návratu utečencov alebo tých, ktorí sa vyhýbali vojenskej službe, pretože títo jednotlivci by stále boli povinní splniť svoju vojenskú službu po tom, ako by sa vrátili.

> Legislatívny dekrét č. 18 vydaný v októbri 2018 udelil všeobecnú amnestiu niektorým jednotlivcom v Sýrii alebo v zahraničí, ktorí boli obvinení z dezercie alebo z vyhýbania sa vojenskej službe. Dekrét však neoslobodzoval osobu, ktorej bola amnestia udelená z povinnej vojenskej služby. Amnestia musela byť udelená do 4 mesiacov u tých, ktorí bývali v krajine alebo do 6 mesiacov u tých, ktorí žili v

[28] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Sýria: Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2026226/03_2020_Syria_Targeting_of_individuals.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ, str. 32, 33
[29] Ibid.

zahraničí. Tí, ktorí bojovali na strane ozbrojenej opozície alebo pracovali proti vláde boli z amnestie vylúčení. (...)

Podľa Atlantickej rady, aj napriek Zákonu o amnestii z októbra 2018 vytvorila vláda nové zoznamy osôb povolaných k pohotovostnej vojenskej službe, ktoré obsahovali 400 000 mien, vrátane veľkého počtu mladých ľudí, ktorých mená boli zo zoznamu odstránené práve na základe opatrenia amnestie. Syria Direct nahlásila v marci 2019 jeden prípad prebehlíka, ktorý sa vrátil do Sýrie kvôli amnestiám, ale po svojom návrate bol zachytený štátnymi správnymi orgánmi. Jeho miesto pobytu nebolo známe.

Zástupcovia COAR, s ktorými viedla DIS v novembri 2018 diskusiu zhodnotili, že len málo jednotlivcov by malo záujem o využitie zákona o amnestii, pričom hlavným dôvodom je to, že im neospravedlňuje plnenie vojenskej povinnosti. Iné zdroje, s ktorými sa uskutočnili rozhovory uviedli, že vláda nerešpektovala predchádzajúce dohody o amnestiách a rekonciliačné dohody, čo vyvolalo nedôveru medzi Sýrčanmi. Sýrsky vojak však vyhlásil, že po amnestii „sa veľký počet dezertérov a tých, čo sa vyhýbali vojenskej povinnosti odovzdalo správnym orgánom“.

Christopher Kozak uviedol, že vláda pokračovala v povolávaní skôr, ako bola stanovená tolerančná lehota v dohodách o amnestii, v niektorých prípadoch do niekoľkých týždňov od opätovného potvrdenia kontroly nad rekonciliovanými oblasťami. Kozak ďalej zhodnotil, že vláda stále potrebuje pracovnú silu, takže má motiváciu pracovať týmto spôsobom, aby sa maximalizoval počet jednotlivcov odvedených do armády. Kozak očakával, že keď sa sýrska občianska vojna posunie do novej fázy a potreba pracovnej sily sa zníži, vláda sa pravdepodobne stane menej zhovievavou a jednotlivci s históriou dezercie alebo vyhýbania sa vojenskej službe budú na vládnom radare pre prípadné zadržanie alebo iné ďalšie tresty. Tolerovaná lehota 4 až 6 mesiacov zaistená amnestiou uplynula 9. apríla 2019. (...)´[30]

DIS vo svojej správe o krajine pôvodu k tejto téme ďalej uvádza:

´(...) Konzultované zdroje zmienili, že existovalo iba málo dostupných informácii o implementácii rozsahu všeobecných amnestií vydaných sýrskou vládou pre tých, ktorí unikali pred vojenskou službou a pre dezertérov. Podľa západného diplomata je ťažké nájsť informácie o amnestiách vydaných sýrskou vládou. Po prvé, nedostatočný prístup OSN alebo iných nezávislých a nestranných organizácii v Sýrii spôsobuje, že zber informácii a spoľahlivý monitoring sú veľmi ťažké. Po druhé, amnestie neviedli k návratu veľkého množstva bývalých dezertérov a tých, čo sa vyhýbali vojenskej službe. Podľa západného diplomata, väčšina potenciálnych navrátilcov nedôveruje amnestiám, pretože neponúkajú výnimky z toho, aby boli odvedení na vojenskú službu

[30] EASO, *Správa o krajine pôvodu, Syria- Zacielené na jednotlivcov,* marec 2020, str. 36- 38, dostupné na https://easo.europa.eu/sites/default/files/publications/easo-coi-report-syria-targeting-individuals.pdf , navštívené 1.marca 2020, pracovný preklad z AJ

a vyslovene vylučujú osoby, ktoré spáchali určité trestné činy, ako tie, ktoré sa týkajú protiteroristického zákona. To sú presne tie trestné činy, kvôli ktorým sa navrátilci boja, že budú obvinení.

Suhail Al- Ghazi zmienil, že dezertéri nevyužili amnestie. V bývalých opozičných územiach skončili mnohí dezertéri a prebehlíci, ktorým mala byť skrz rekonciliačné dohody udelené amnestia, v detenčných zariadeniach alebo zomreli v detencii. SNHR odhadlo, že iba niekoľko tuctov mužov sa vzdalo, s cieľom využiť amnestie z roku 2019, pretože mnohí počuli o Sýrčanoch, ktorí sa pokúsili využiť podobné amnestie, a ktorí boli zatknutí a umučení alebo zmizli. Assad Hanna počul o dezertéroch, ktorí použili amnestie, ale napriek tomu boli zatknutí a väznení niekoľko mesiacov a potom odvedení na vojenskú službu. Avšak, vyskytli sa aj zdroje , ktoré zmienili, že muži, ktorí použili amnestie neboli potrestaní ale odvedení do vojenskej služby. (...)

Rami sa domnieva, že existujú prípady, v ktorých sýrska vláda implementovala amnestie pre tých, ktorí sa vyhýbali vojenskej povinnosti a pre dezertérov, ale tiež prípady, v ktorých ich vláda neaplikovala. Dnes však podľa zdrojov sýrska vláda rešpektuje amnestie viac ako predtým. Hanna tvrdil, že sýrska vláda nerešpektovala amnestie a považoval ich iba za propagandu. Rovnako na základe rozhovorov so sýrskymi navrátilcami, vedených HRW, žiadne amnestie vyhlásené od roku 2016 neboli sýrskou vládou rešpektované. SNHR spomenula, že všeobecné amnestie zo septembra 2019 neboli sýrskou vládou implementované.

22. marca 2020 vydala sýrska vláda dekrét, ktorý udeľoval amnestie osobám, ktoré spáchali trestný čin alebo zločin pred 22. marcom 2020. Amnestia pokrývala trestné činy spáchané od začiatku konfliktu v roku 2011 a zahrňovala trestné činy ako protivládne aktivity on-line a niektoré akty terorizmu. Dekrét o amnestiách z 22. marca 2020 tiež pokrýva tých, ktorí sa vyhýbali vojenskej službe. Vojenskí dezertéri v rámci Sýrie môžu rovnako použiť amnestie, a to ak sa vzdajú do 3 mesiacov, kým tí mimo krajiny, majú 6 mesiacov na to, aby sa vzdali. DIS nebola schopný nezávisle overiť, či amnestie vydané 22. marca 2020 boli sýrskou vládou implementované pred tým, ako bola vydaná ich správa.´ [31]

[31] DIS, *Sýria: Vojenská služba*, máj 2020, dostupné na https://www.ecoi.net/en/file/local/2031493/Report_Syria_Military_Service_may_2020.pdf , navštívené 1.marca 2021, pracovný preklad z AJ , str. 8, 10